

BURKINA FASO

Ministèer Deta Ween-vuugã
la koomã soogo

Tens ne taab sull sën get ko-
waandem bāt zāab yel soogo
IIMI

Ko-waandmã tuum siglg sull
sën be Burkina Faso IIMI / B.F

Sull zāab a tuumã pugē
na-kēndr bāngr sebre

Sebre a yīb-n-soaba : *Ko-waandem tik-to n paam pāng sullā
sōng-n-meng sebre, b sullā ligd vēeneg zāab na-kēndr pugē.*

TUUSGO.....	1
Seb-vā-neng 1 soaba	
Ligd-paamdi sēn yitē.....	2
1- Sull pugē ligd-paamdi.....	2
2 - Ligd-paamdi sēn yit kœnga.....	2
Seb-vā-neng a 2 soaba	
Tōog n paam ftoorē n tum ligd pānga.....	3
1 - Nug ligd-zāadg tigsgu.....	3
2 - Ligd-bēgendem tigsgu.....	4
3 - Tuum-noy gānegr minim.....	4
Seb-vā-neng a 3 soaba	
Ligdā gœla.....	10
Seb-vā-neng a naas soaba	
Koomā yaodo.....	25
Seb-vā-neng a 5 soaba	
Koperatiif sēn get a meng tuum yōgengo.....	28

TULLSGO

Ko-waandem tum siglg sullā sēn be Burkīna Faso PMI/BF tumma pugē, b sēn tum ne koperatif ninsā, b mikame ti nebā tara zu-loees meng-menga, koperatifā zāab wεengē.

Zu-loeesā sēn be zīig ninga, yaa koperatifā zāab te-tuuds wεengē (ligdā zāab seb kaalem, bi sēn be, la pa sōmbe), n paas zāabā tumd nao-kēndr wεengē.

Sēn na yil n paam yel kānga tum, PMI/BF maana koperatif zāab tum sebr sēn tar sags a yiibu.

Pipi saka : ko-waandem bāta zāab yōgeng tum noy.

Sak a 2 soaba : ko-waandem bāta ligd zāab nao-kēndre seb kānga maana koperatifā neb yīnga, sēn na yil, ti b wa tōog ti wakat buud fāa bi b bāng kibay sēn be, la b zāmsd tum nins fāa sēn tog ne bāngre.

Sebr a yiib soabā sēn maan t'a yaa tumdā teog yīngā, a tara tum-minim bāng-zut a nu sēn tōe n sōng ligd-nanamsā, koperatifā taor dāmba sullā neba, bāooga ka-koadbā, ti b wa tōog n wum paoongā so-tūuudi kēer nao-kēnda vōore, wa ligdā zāab sebā, tumdā mag-n-gesg maanego; tumda ligd kēedi, la a ligd yiti gεela, n paas koperatifā zāab wεengē noy rikre.

Tum-minim bāng zutā la woto :

Pipi : ligdā la paoongā sēn yitē;

a 2 soaba : paam n tōog n tum ne f meng ligdi soay

a 3 soaba : ligdā zāab nao-kēndre

a 4 soaba : koomā tum keoore

a 5 soaba : koperatif zāab tum mag-n-gesga, f meng sēn maande.

Seb-vā-neng 1 soaba : Ligd-paamdi sēn yitē

Lagem taab n tum sull pugē tum maaneg wata ne ligd sēn na sek rē baoobo.

D welgdame, la rē tūuda ne b sēn yitē : sullā pugē ligd-paamdi la ligd-pamdi sēn yit kεεngā.

1- Sull pugē ligd-paamdi

- Ligd-ma wā : yaa sullā nin-buiid ligd-kitsā n kōt rē. Yaa lagem-n-taarā no-gānegdi wā n wilgd a sōore, la kēedbā fāa ligd-kitsā sōor zema taaba.

ligd-ma wā kōta, Sullā pāng wusgo, bal yaa yē la ligd-tirg sullā sēn tiki.

- ligd bēgendse : yaa ligd b sēn yāgsd ligdā zāab rogls pusē n paasd ligd-ma wā pugē, n paasd a pānga, d welgdame :

.ligd-bēgends d sēn mi b rāmb tiiri (ligd roglsā pusē, w. 20 zugu, w 3 la b yākda) ;

. ligd-bēgends d sēn tōe n yāk bi sēn yit sagls pusē (ligd-roglisā pusē, w 20 zugu, w a 1 la b yākda)

- yōodā sēn kōt a soaba : naoor wusgo, yē soaba ka be lagem-n-taya pusē ye. A vōor yaa ti b ka tōe n kēes yōod sēn sekd a na tall n tum ye. Yil la lagem-n-taar tōog n vunde, yaa a sēn na n tōog n kēesd yōodo. Rē n so t'a sēn gēegd a soab a tumma wεεngē segd n yaa yōod kēesgo.

- koomā yaood la ligd-lobds a taaba : yaa ligd-lobds lagem-n-taarā rāmb sēn kēesde. Bāmb n sōngd ti zī-koodsā tum kēnda, la b sōnd b zāabo.

Sull pugē ligd-paamdi n kōt sullā a soog-m-meng pānga, kis-sid la zu-zēkr a tumd-n-taas taore. Sull pugē ligd-paamdi sā n wa paooqe, sullā tōe n kēe ligd-paamdi sēn yit kεεngā pugē n bao sōngre.

2 - Ligd-paamdi sēn yit kεεnga

lagem-n-taarā tara zemsg ne a tumd-n-taas sēn be kεεng sēn tōe n yi wala goofneema, bānk rāmba, owenze rāmba, lεεbdba, ti ketē...Yaa nin-bāmbā la sul-bāmbā nengē la ligd-paamdi sēn yit kεεngā paamda.

Yaa b sēn yitē la b kaoosgā pūgē la d welgd-ba.

- Sōngr buud a taaba : yaa ligd bi teed lagem-n-taarā sēn paamde.
Sōng-kāens ka baood lebsg ye.

- pemsgo : lagem-n-tarā tōe n wa rata ligd n paam n maan a tum-
gānegdi wā, makr yaa wala a ligd-ma wā sā wa ka sekdē. Wakat kānga a
tōe n kosa samde. Ligd-kāng lebsda ne roaglga, la rē tūuda ne pengrā
so-tūudsi. B yetame ti lagem-n-taarā penga ligdi. D welgda :

. pemsg sēn lebsd yuumd ne zak pūgē (yaa so-tūud wogd pemsgo)

. pemsg sēn lebsd ti pa pid yuumd ye (yaa so-tūud koes pemsgo)
lagem-n-taarā tōe n penga ligd a tumd-n-taasā nengē. Yaa :

- tēngā bānk rāmbē (seyenseya, Bisiya-Be ti ketē...)

- ligd-bēgendem la sam kūun sula ;

- Owenze la tēngā yidgr baob sula ;

- tumd-m-mengē dāmba (lɛɛbɔba).

pemsgā kūun so-tūuds be ne :

- tum tug seb-gānegdg belem ;

- bōn-gānegdem ning lagem-n-taarā sēn kōte ;

- lagem-n-taarā sēn yals ligd-pengdem sōor ning b sēn ka segd n yōsg b
tigs-kēengā wakatā.

Pengrā sā yaa būmb sēn segde, b segd n gūus n gesame ti sam-bɛd ra
wa sām lagem-n-taarā soog-m-meng ye.

Seb-vā-neng a 2 soaba : Tōog n paam f toorē n tum ligd pānga

Lagem-n-taar fāa segd n tara a toorē pān-dogds tōogo, la a tall ligd sēn sekd a tumdā pānga, t'a raab fāa pitē. Ligdā zāab pān-tōog tūuda ne nug ligd zāadgā, ligd-bēgendem, la tum-noyā gānegr sebr gulsgo.

1 - Nug ligd-zāadg tigsgu

gomdā wekre : lagem-n-taar tōe n talla a ligd-ma puur a yembr n bao a tum teedo (zīiga, roto, koob tum teedo, ti ketē...)

Tumā te-bāmb sā n paam n sa ti ligd ketē, rē tōe n tall n yooa wala sullā neb b ligdā wēdga, b sā n wa wat ne b koosma. Ligdā ped-yeng tōe n paa ligdā koglgē. Nug ligd-zāadg yaa ligd-ma wā wēdg a yen sēn kell tumā teed raab poore, ti rē sōngd lagem-n-taarā t'a maand tum a taaba.

- Nug ligd zāadg yalē : a sōngda lagem-n-taarā t'a beond a tumā teed wakat sēn segde. A leb n sōngda lagem-n-taarā ne a tumā kēnd pānga. Lagem-n-taarā segd n dika a ligdā zāab ti yi a teegre bal sā n yi yaal-yaale, rē tōe n waa ne luuse.

- ligdā tigsgu : Nug ligd-zāadgā tigsg tūuda ne koes sēn yi lagem-n-taarā tum bilgr wakato.

Nug ligd-zāadga = ligd-zāadg tōe mamsa wala d sēn gāneg ti pugdā :

Tumā teed paoongo (sēn be fāa ligdi)	<div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="margin-right: 10px;">↑</div> <div style="margin-right: 10px;">↓</div> <div style="text-align: center;"> <p>Nug ligd-</p> </div> </div>	ligd fāa sēn be (ligd-ma+bēgendma + sōngre + sam ne b yooob sasa rāmba)
zāadgga		

Sēn paasd nug ligd-zāadgā, yaa lagem-n-taarā sēn segd n tigs a ligd a to ti b boond ti ligd-bēgendem.

2 - Ligd-bēgendem tigsgu

yel-lingdsā yidgr yīnga, lagem-n-taarā segd n tigs a ligd-bēgendem n paas nug ligd-zaadgā. Ligd-kāng bee koobā koom masin-dāmb zāab la b

manegr yīng bala. D segd n welg-a la ne nug ligd-zāadgā. Ligd-kāng tōe n yii koomā yaoodē la ligd-lobds a taab pusē.

Ligd bāmbā b yīibā tigsd segd n tūu ne tuum-noy sōma gānegre.

3 - Tuum-noy gānegr minim

Gomdā wekre : Tuumd gānegr bi a kiblg yaa tuumdā yōgeng so-tūudus sēn mag n digle. Yaa sēn na n gāneg :

. Tuum-noyā : d sēn na n maan a soaba :

. d sēn tar d nugē n na n maan d sēn datā la d ges t'a yi pugdg-pugdga (ligdā buud toay-toaya) ;

. wakatā sōore (tuumā sasa rāmba)

D segd n kōo tuuma gānegr pānga. Bala tuumā sā n ka gāneg la b ka mag -a n digle, rē wata ne zu-loees ligdā zāab pugē, rat n yet ti tuumā gūmbgo. Yaa rē yīng la lagem-n-taarā sēn n segd n gāneg a bōn-beondse, a tuumā biisi, la b koosg soaya.

a. beolg tuum gānegre

Beolg yaa lagem-n-taarā sēn dik manesem n paamd a nin-buuldā tuumā bōn-dats n kōt-ba.

yi la a tū sore, segdame ti tuuma paam gānegr ne b sasa rāmba, la ti sēn bīngā fāa paam zā-sōngo.

- beolgā sasa rāmb gānegre : rē yaa sēn na n yāk n kō tuuma buud toor-toorā. Makre : wala lagem-n-taar sēn mamsd birg beolgo, n gāneg sasa rāmb wa sēn pugdā :

bōn-yoodo	sōore	kosgā daare	waoongā daare
- bir-pēelga	kilo 600	1995-02-1	1995-03-3
- bir-sablga	kilo 14 000	1995-02-2	1995-03-6
- mui wā bāas ttto	kilo 750	1995-03-27	1995-04-1
-bōn-butli	kilo 200	1995-03-15	1995-05-19

D sā n ges sasa rāmbā sēn gāneg to-to wā, d mii bōn-yoodā waoong wakat rāmba, ti rē sōngd-d ti d manegd d mangas rāmb bid bīngr zīis wakat sēn segde. - sēn bīng zāabo :

. bōe yīng la d zāad d sēn bīngi ?

Sēn bīngā pugē, pedg yita beoolgē wā. Rē fāa raame.
yaa ligd la sēn bīngā, rē yīngā d segd n gesa a yell neere.

Sēn bīng zāabā rat n yeelame ti d segd n maana d sēn na n maan ti
ligdā sēn lebg būmb n dīgā ra yī bōn ye, yaa d mao t'a ligdā wa paas n
yug pīnda.;

. Maanda wān n mams n bāng d sēn date ?

yīl la d bāng d sēn dat n beool būmb ninga, sokr a yembr n be :
beoolg raab bee ne lagem-n-taarā sīda ? Rē zugē, sogs a taab n pugde.
beonda bōe ? Yēnē, la wakat bugo ? Sōorā yīta wāna ? raabā ligd yīta
wāna, la na n yīl wān-wāna ? ti ketē... Raab bāmbā fāa ligd segd n
mams n gesame.

Makre : wala lagem-n-taar sā n dat enpeka kilu 14 000 ti kilu a yembr
yaa w 22, t'a rīkrā ligd yaa w 5 000. A segd n baoo w 313 000, raabā la
rīkrā ligdi sēn na yīl ti bōn-daadmā ta lagem-n-taarā mangasē wā.
w 313 000 wā n yaa beoolgā ligdi. yīl la beoolgā tuum-gānegdi wā tōog n
maane, segdame :

- . n tēeg manesem buud fāa sēn be a pugē yelle ;
- . n paam kibay koosmā kōatb zugu : b sēn na n wa ne koosma wakat
ninga, b kis-sīd sēn zem tēka, yaoobā sā n na n yīl nana, tōog sā n bee
ne b sēn segd n kō būmb ninga ;
- . la b bao kibayā, b taab nengē (a tōe n wēe kibay lagem-n-tay a taabā
nengē, ligd-zāadb nengē, lagem-n-taarā nin-buiidē, goofneem sorwus
rāmbē) ;
- . sēn baasde, geta ligd sēn be wā sēn zem tēka, bal bīngrā waa ne ligd
wusg yīisgu.

- Beoolgā ligdi

Beoolsā ligd-zut la woto : raab ligdi, la ligd-kuudga.

. Raab ligdi : yē yaa būmbā raab ligdi, n paas ligd buud fāa sēn kē raabā
pugē (rīkre, bōn-ningdsi, wusgo, tooile, ti ketē...)
Raab ligdi = būmbā raab ligdi + ligd a taab sēn kē be

Makre : mui koaadb lagem-n-taar a yembr daa bōn-yood kēer yuum 1993
ne 1994 pugē. 1 enpek w 145 000 lre w 192 000 bōn-butli w 56 000.
Rē loogr poore, bōn-bāmbā fāa sikr ligd zēk n taa w 1265, ti rīkrā ligd
yaa w 9800. Bōn-bāmbā fāa raab ligd yika wāna ?

Raab ligdi = būmbā raab ligdi + ligd a taab sēn kē be
 = w 145 000 + w 192 000 + w 56 000 + w 1265 + w 98000
 = w 404 065

Ligd kuudgā : yaa sēn bīng mangas rāmbē wā ligd menga.
 Segd n paasa ligd buud fāa sēn yiisi, sēn bīngā koglg la a zāab yīnga.
 Ligd-kuudga = raab ligdi + bīngr ligd a taaba

D dik makr ning sēn loogā n mams ti lagem-n-taarā rika ned t'a gūud mangasā, n yaood a soab w 24 000 yuumd pugē, ti sēn bīngā zāab ligd yikd w 2 000 yuumd pugē.

Mangasā pugē, sēn bīngā kilu sōor yaa 18 500. Raabā ligd-kuudg geendame n paas bīngrā ligdi, raabā ligd zugu.

Ligd-kuudga = raab ligdi + bīngrā ligdi
 w 404 065 + w 24 000 = w 430 065
 kilu a yembr ligd yaa w $\frac{430\ 065}{18\ 500}$ = w 23 ti būmb rogle

b . Tuum-noyā gānegre

Tuum-noor yaa manesem, lagem-n-taarā sēn tūnugd n kēesd laogo, la tuum sēn segd ne a nin-buiidā raabo, bi sēn tōe n dik n teke.

Tuum-noor gānegr sebr sā n sōmbē, a segd n tēega beoolgā seb-gānegdg yell n yaool n tēeg yel-lekds a taab yelle, wala tuumā kēnd koeese (ziigā manegre, pōosgā ningr sēn segd n yi to-to, koomā raalg magbo, yil la b ra sām koomā ye, la budb la kēebg wakat rāmb waoogre)

- Paoong yalgr baobo

Lagem-n-taarā zu-loe kaseng sēn be a baobā wεengē yaa a paoongā yalgre. Paoongā yalgr yaa ti lagem-n-taarā segd n yiisa būmb bilf ti rē wa ne paoong wεsgo. ligd gēel minim.

- Paoongā ligd gēel minim

Paoongā baob tuumd yaa zūb ne lagem-n-taarā. Wakat fāa a segd n baooda a ligdā yiisg woogre. Paoongā ligd gēel minim yell yaa sēn gete, b sōdgre la b ligd sōor segda ne magbo. Rē yīnga, ligdā geel n bīng yaa modre. Geel n bīngā sōngdame ti d bāng lagem-n-taarā paoongā baob ligd sēn tōe n zeng tēka.

Lagem-n-taarā sēn gēedg a soab segd n yu a tall manesem sēn na sōng tī paoongā yalge, tī ligd yiisg ka waoogē, la a tar sōmblem.
Paoongā ligdi = ligd-kūvdga + paoong ligd-yiisdg a taaba.

Makre : Lagem-n-taar a yembr sēn kood beng-maasā rat n paama beng toand 104 tūumd sēn wata.

Tūumdā sēn na n wa ne ligd sōor yiisg toand a yembr fāa zug mamsa wala sēn pugdā :

koobā ligdi	w	1 551
nug-tūumd yaoodo	w	4 000
koomā ligdi	w	6 313
sēba yell gesg ligdi	w	<u>1 048</u>
	w	12 912

Birgā ligd-kūvdg beng-maasā toand a yembr fāa yīnga

enpeka	: w	5 178
ire	: w	4 200
bōn-butli	: w	6 754
decis	: w	<u>191</u>
	w	16 323

Bengā toand a yembr fāa ligdi :

Birgā fāa ligdi + tūumdā ligdi = w 12 912 + 16 323
= w 29 235

kūu a yembr fāa ligd yaa : w 29 tī būmb dogle

Ligd-kāngā yaa sēn segd n tall n tum n tōog n paam beng maas kūu a yembr sēn nan ka yāke, n ka ning būmb pugē, n nan ka peese, tī ketē...
yaa ligd-kānga zug la lagem-n-tarā tikd n tōog n bāng a ligdā sā n zemsame bi a a pa zemse.

D wiligdame tī sēn paasde, ligd-kāngā yaa mams n gesg beoolg yīnga.
ligd-bāmbā fāa rengd n geelame tī tūumdā nan ka sing ye.

Tūumdā meng sā n wa singe, gulsdame n getē, n wa tōog n geel n mag tūumd fāa ne a to sēn yūd taab zīig ninga.

Beoolsā ligdi- ligd sēn sūd yi = yūdma

yūdmā sōor sā n zemsame t'a ka zems me, lagem-n-taarā segd n tōog n wilga a vōor la a bao a tum.

Makre : Tōnd na n tika d sēn zoe n yā mamsg ning sēn loogā pugē sēn kō būmb ninsā zutu :

Lagem-n-taarā sēn n wa n sa tūmdā, maga beng-maas toand a yembr fāa ligdi, n paam w 42 000, rat n yet ti kulo a yembr ligd yaa w 42.

B kotame ti b wilg yuudmā sēn zem tēka :

yuudmā = beoolsā ligdi - ligd sēn sid yi
= w 29 235 - w 42 000 pugē = w 12 765

yuudmā yaa w 12 la tāma a 4, kulo a ye fāa.

yuudem kāngā vōor yaa ti b ka rik būmb kēer yell wa sēn segd ye

D. Koosgā tūm gānegre

Koosgā yaa baobā tūm-gānegdi pugdse. Yaa ne tūm-kāng la lagem-n-taarā kōt a sēn tare, bi a sēn bao n paame, bi a sēn da. Tūm nins sēn pugdā n tōe n zīnd a pugē : balgre, sēn tūud ne sōmnema, manegre, gūudum, teedā tall-n-tūmga, bīngri, rikre, koosg wakat sēn zemsde.

Koosgā yaa baobā tūm-gānegds a yembr sēn tar pānga, t'a wiligda lagem-n-taarā sā n tara tūmdā vōor wumb pāng la a sā n mi a so-tūudsā.

- Ligdā :

Koosgā wala tūm a taabā, wata ne lagem-n-taarā ligd wūsg yiisgu. Rē n so ti ligd bāmbā fāa gēel minim yaa būmb sēn segd n bānge.

Būmbā ligd-kūudga = a paoongā ligdi + koosgā ligd-yiisdi

Ligd-kūudg yaa d sēn tōe n koos būmb ligd ninga n ka lūi la f ka paam būmbu. Lagem-n-taarā sā n dat n koos n paam yōodo, a segd n koosame ti ligdā zuug būmbā ligd-kūudgā.

yōodā = koosgā ligdi - ligd-kūudgā

Makre : Yuum 1993 n puug n kē yuum 1994 pugē, Gorg lagem-n-taarā mui koosg ne bobo SONAKOOR wēngē, b maana tūm sēn pugdā :

koosgā ligd-yiisdi

mui rikre : w 14 000

Bobo wā kēngre : w 21 900

yol-vuudā rikre : w 14 000

w 49 900

Mui wā sēn paama ligd yaa 1 920 000, rat n yet ti toand 120 ti toand a yembr fāa ligd yaa w 16 000.

Būmbā ligd-kuudgā = a paoongā ligdi + koosgā ligd-yiisdsi
w 1 920 000+ 49 900 = 1 969 900

Rat n yet ti w $\frac{1\ 969\ 900}{24\ 000}$ = w 16 la tāma a 2 la kilu a yembr fāa ligdi

Lagem-n-taarā sā n koos mui wā kilu yeng ti zems ligd-kāngā, a tōogdame n paam ligd sēn sekd a baobā tsum maanego, la a koose, la a ka tōe n paam yōod ba bilf ye.

Lagem-n-taarā sā n dat n paam yōodo, a segd n koosa toog n yuig ligd-kuudgā. Roaglg-kāng boondame ti yōodo. wala kilu a yembr sā n koosd w 17 la tāma a 2 yōodā yaa :

yoodā = w 2 088 000 - w 1 969 900 = w 118 100

Raag sēn yala :

. D goam pugē d yetame ti raag yaa zīig sēn be, ti koosem be beenē, ti raadb la koasdb me beē.

Sā n yaa koosg wεngē, d gomda raag yelle, d sā n tōe n koos beenē, la raadens sā n be n tōe n da d koosem.

Raaga = koosg sēn tōe = raaden-tirs belem

Tsum-bāmbā b 3 gānegr pugē (beolgo, tsuma biisi, koosgo) la yul la d yu sōma la d tsumā tall pānga, lagem-n-taarā segd n yu yēesenga, n ne sēn sid be, ti beolgā yu taki, n baood a nin-buiidā raab pidsg n yuud būmb fāa.

Seb-vā-neng a 3 soaba : Ligdā gēla

Gēlā vōor wekr la a pānga

Beolgā la koosgā nao-kēnd pugē, lagem-n-taarā yiisdame la a kēesd ligdi. Segdame ti ligd-zāadā tōog ti b yāt ligdā kōom la a yiisgā soaya. Rē yīnga a segd n gānega seb rē wēngē, n paam n gulsd fāa beenē.

Gēlā yaa tūmd sēn kōt kibay sēn lebd wa buudbā la tūmā pā-dogs wēngē.

Makre : lagem-n-taar a yembr dika neb a 8 tūmde, a tūmda ne te-kōatb a 4 la a koosd ne raadens wusgo. A rat n paama kibaya :

- buudbā wēngē :

Raabā kaset seba, koosgā la nebā yaood seba. Rē yīnga, segd n wilga gulsem sēn kōt kaseto (raabā kaset seba)

- Tūmā pān-dogdse

Tūmā sēn kō būm-ninga (roglg bi bōne) sēn koos bi sēn da sōore, koosmā ligd-kūudga.

D tōe n kumb n yeelame ti gēlā yaa tūmd sēn wat ne gulsgo, sōdgre, la tēegre, lagem-n-taarā ligd yel wēngē. A vōor yaa a kōt kibay sēn tōe n vēneg n wilig lagem-taarā laog nao-kēndre. Gēlā tūmd maanda seb zut ti b wilg tūmā buud fāa, wal seb n gāneg rē yīnga.

1 - gēlā seb la b zāabo

B weend-b la bugs a yiibu : gēlā kaset seba (resi, faktiir, yiisg sebre, raab sebre) n paas gēl seb a taaba.

a. gēla kaset seba

Lagem-n taarā ligd-zāadā tara seb kēer n tūmdē ti b boond ti gēl kaset seba. Seb bāmb sōngdame ti tūmā fāa sēn kēesd bi ligd gulsg yaa tao-tao la nana. Gēla kaset seb la woto :

- kaset sebre

Yaa gulsem sēn kōt kaset ti būmb bi ligd n kise. Ligd yiisg sasa fāa (raabo) kaset sebr segd n deegame ; n paas me ligd sā n kēese, kaset sebr segd n kisame. Yaa sōma ti d ningd limor dāmb kaset sebā zutu, ligdā koglg seb zāab yīnga.

Kaset sebre mamsgo

kaset sebre limor a 5

Maam n kōt kaseto: A Hamado Kaboore

ti mam sid deega a Tuuga Wedraoogo nugē,

ligd sōor sēn ta : wakty kobs-yoobe (w 600)

A vōore : ligd-lobre

Daare : Yuum 1994 sēoog kiuug rasem 14 daare

sēn deeg-a ligdā nug-tika

- Faktir

Faktiir yaa sebre sēn maane, koosg bi tūmd buud a to wakato.

Læbda, lagem-n-taar bi tūm-nor buud a to tōe n mana seb kānga.

D minim n maand-a la bāmb b 4 :

. a yembr raadā yīnga

. a yiib gæslā zīigē yīnga ;

. a yembr sebā bīngr zīigē yīnga

Faktiir sēn ka toe mamsga

wīndg sēn yitē koob na-namsē			
segd n kisa : gorg gurpma			
būmbā	sōore	bōn-yeng raab ligdi	raabā fāa ligdi
mui wā bāas ttto	kulu 11000	w 28	w 308 000
bir-pæsgā	kulu 10000	w 5 la tāma a 3	w 256 000
			w 564 000
koaasdāug-tika.....			
sēnkellnanyao.....			
yaoodanaoorawāna.....			

Sagls kēere :

* ra yīm-y faktiir kosg yell y raab wakat buud fāa ye

* yaoobā sā n yi vēenega, ti faktiirā zug tik ti yaoame, d geta yēnda wala kaset sebr bala.

- yiisg seb-tūudga

Yaa sebr sēn tūud laog bi koosem n yit zīig a yembr n dabd ziig a to.

Sebrā sēn tat ned ningā tikda a nug n wilig t'a reegame la a saka sēn guls beenē.wā. Seb-tūudgā gulsda bāmb b 3. Seb-yāoog a yembr paada

lagem-n-taarē wā , tēegr yīnga. Seb-vāad a 2 kīta sebrā sēn tat ned ninga t'a tik a nug n wilg a sakre. Nug-tikā poore, seb-vāoog a yembr lebda sebrā sēn yiē wā, tī b bīng-a. Yiisgā seb-tūudgā wilgda teedā sēn kīsā sōmnm la b sōorā takī. La a ka kōt kibar ba a yembr ligdā wεεngē ye. Yaa rē n so tī b segd n tūnug-a ne faktiir wakat fāa.

yiisg seb tūudg mamsga

sēn yitē : Dima		yiisg seb-tūudg limor a 7
sōore	sēn yala	koes sēn be
yond 1000	Enpeka	yolg fāa tara kilu 50
zubbā soaba : A Tiga Raoogo sōmā		Teedā reegame tī b yaa
zirgā limore : limor 0023 BF		
Daare : 1994 sa-sik kiuug rasem a 7 daare sēn deeg-a wā : A Kaboore Zā		
Sufεεrā yūre : a zōngo Ali		Daara : 1994 sa-sik kiuug 12 daare
rasem		
Nug-tika		Nug-tika

- Raabā sebre

Raabā seb yaa seb-bāooneg sēn tar limor dāmba. seb-bāmb bee samā raab yīnga. Zugē seb-vāoogā kīta kooasda tī tēngr soaba paad ne lagem-n-tarā. Lagem-n-taarā sēn wat n yaood a nedā wakato nin-kāng soab wilgda zugē seb-vāoog ning yē sēn zāadā. A sā n yao n sa, a tikda a nug tēngr seb-vāoog ning sēn paada lagem-n-taarē wā zugu.

Kaset seb a taab n be b suka, yaa : kiuug yaood sebre, bānkā sεke, sεkā kīsg sebre, samdā kūun sebre, bānkā tum rē wεεngē sebre.

Kiuug yaood sebrā sēn yāk a toogo, seb-bāmbā fāa yaa bānkā n kōtē.

- Sεk

Sεk yaa sebr b sēn tōe tūnug n yao ned bī n kīt tī b yao-fo, tī tek-tek kaē ye. Yaa bānkā n kōt lagem-n-taarā sεk rāmbā. Sebr ning sēn zāad-a sεk rāmbā boondame tī "sekiye". Wakat fāa, yaa lagem-n-taarā neb a yiib bī a tāab n tikd b nus sεkā zugu.

- Sεkā kīsg sebre

Yaa sebr bānkā sēn kīte, wakat ning fāa ned sēn kīs ligd beene ne sεke, A kōta kaset tī bānkā reega sεka.

-Bānkā tum-tumdi sebre

Yaa seb kāng pugē la bānkā gulsd a sēn maane, wa ligd kēesg la a yiisg wεεngē wakat sēn kō pugē. Bānkā toond-a la kiuug-kiuug fāa bi kiuug a taa-tāab lagem-n-taarē wā.

- Samdā kūun sebre

Yaa sebr bānkā sēn kite, n wilgdē t'a paama ligd lagem-n-taarā yīnga.

- kiuug yaood sebre

Yaa sebr tumdā zu-raoog soab sēn kōt tum-tumdā ti b yāt tum nins fāa sēn maan kiuugā ligd zugu.

b. Gεelā seb a taaba

Wakat buud fāa, gεelā yel-gεtb segd n tōogame n wilig lagem-n-taarā nin-buiidā ne a zu-raadā rāmb lagem-n-taarā laog sēn zāad to-to. Wakat-kānga, ligd-zāadā segd n talla gεelā seb-yēga, la seb a taab me sēn boond ti gεela seb-zāadse.

gεela seb a taabā la woto :

- ligdā koglg sebre

Yaa seb-kāng pugē la b gulsd lagem-n-taarā ligd yiisg la a kōom.

ligdā koglg sebr mamsga

Daare	limore	sēn yala	kōom ligd sēn kē	yiibu ligd sēn yi	sēn be
94-05-8	1	ligd-kiti	w 33 600		33 600
94-05-10	2	birg raabo		w 20 000	13 600
94 -05-12	3	birg koosgo	w 14 000		27 600
94-05-20	4	teed raabo		7 000	w 20 600

Ne seb-kāngā, yāmb tōe n bānga sēn ket koglgē wā.

- bānkā sebre

lagem-n-taarā ligd sēn be bānkē wā nao-kēn fāa gulsdā seb-kāng zugu. Yaa : ligd-vēeneg kisgo, ligd sēn kis ne sēke, ligd sēn yiis ne sēke, ligd sēn yi kεεng n wa kē, rogls sēn paam bi sēn kīse, ti ketē...

Bānk sebr mamsga

Daare	sēn yala	sək limor bi kaset sebre	kōom	yiibu	sēn be
94-02-6	ligd kɩsgo	ligd kɩsg kaset sebr limor	w 60 000		w 60 000
94-02-10	ire raabo	Beyibe sək limor		w 30 000	w 30 000
94-02-12	ti ketē...	ti ketē			ti ketē ...

- Neb sēn taar lagem-n-taarā būmbu : yaa ned bi sull sēn tar lagem-n-taarā būmbu, koosg wɛngē, pengr bi sēn tum n kō n ka reeg yaood ye. Sam-dāmbā sebr pugē b gulsda sam-dāmbā yuya

sam-dāmb sebr mamsga

Daare	Sondr la yuure	sēn yala	ligdā sōore	kaset sebr limore	lebsgā wakato	sam-soaba nug-tika
94-2-3	zɛba R.	mui raabo	w 20000	faktur limor 53	94-5-15	
94-3-8	Tiga	pengre /tit raabo	w 2000	kaset sebr limor 7	tuumdā saab wakat	
94-5-9	Kongo S	ligd-pedg reegre sēn kɩs teed yīnga	w 5000	kaset sebr limor 13	tuumdā saab wakat	

- lagem-n-taarā sēn taar neb būmbu : yaa ned bi sull sēn kō lagem-n-taarā samd raab wakato, pengr bi sēn tum n kō n ka reeg yaood. B yetame ti ligd-kōatā būmb n be lagem-n-taarā rāmb nengē.

Lagem-n-taar sēn tar neb būmb sebr mamsga

Daare	sondr la yuure	sēn yala	ligdā sōor	kaset sebr limore	lebsga wakato
94-03-10	Seyenseya Tēnko.	Samd yuumdā tuumde	tk 1 000 000	kaset sebr limor 170	yuumdā saabo
94-03-12	Seyerpeya Kurittēnga	masin-pabdga	w 400 000	faktur lim. 24	94-12-28
94-07-15	ti ketē	ti ketē	ti ketē	ti ketē	ti ketē

- Raabā sebre : Paoong nins fāa sēn kɩs ligd n deeg n na n kēes koosg pugē yaa raabo.

raab sebr mamsga

Daare	teedā	ges n bāng zīga	sōore	raab ligdi	
				bōn-yeng ligdi	fāa ligdi
94-02-11	desi	faktur limor 20	litr 20	w 10 800	w 21 600
94-03-14	ire	faktur limor 25	kilo 7 500	w 25 la tāma a 3	w 192 000
94-03-15	ti ketē	ti ketē	ti ketē	ti ketē	ti ketē

- koosgā sebre : sēn boond ti koosg yaa paoong sēn kō bi sēn tum n kō n deeg ligdi.

koosg sebr mamsga :

Daare	būmbā yūure	ges n bāng zīga		sōore	koosg ligdi	
		ligdā koglg sebr pugē	kaset seba		bōn-yenga	fāa
94-1-3	enpeka	limor a 2	faktur limor a 8	kilo 10000	w 21 la tāma a 3	w 216000
94-8-4	bōn-buudu	limor a 7	faktur limor a 9	kilo 26	w 1400	w 33800
94-3-5	gābdo	ti ketē	ti ketē	ti ketē	ti ketē	ti ketē

willigri : koosgā sebr ka segd n dik n mams ne bīngr sebā ye. koosg sebrā sōngda yāmb ti y pids y bīngrā seba, ti ka tū ne teedā fāa sōadg ye. wakat ninga, koosgā fāa ligd n kell n yaa lagem-n-taarā paoong gilli.

- zems-n-taarā koes la teedā sebre : (D ges ligdā gæel seb-kasengā pugē)

- laogā fāa sēn be sebre : sēn boond ti laogā yaa paoong buudā fāa, a yaa teed t'a ka teedo, sēn paam ne raabo, kūuni, sōngre, bi lagem-n-taarā sēn tum n digle. Bāmb ka sēn da n na n koos bi n tum n toem-b ye D segd n tar-b lame n maand lagem-n-taarā tumā.

Makre : roto, rūm-koodse, zīga, montæcre, ti ketē...

Laog sēn be sebr mamsga

laog sēn be : ko-pōmpdga		a raab ligdi :	w 500 000
yuumde	yuumd pugē kuulem ligd-woogdt		ligd-kelle
1	w 100 000		w 400 000
2	w 100 000		w 300 000
3	w 100 000		w 200 000
4	w 100 000		w 100 000
5	w 100 000		-

* kuulem ligd-woogdt : yaa būmb yōod sēn ka leb n waoogē ti d yātē. sēn wat ne rē yaa : taal n tuuma, yaa sōmnema sēn ka leb n ta te-yaoosā bal bāngrā tara taor kēnde. Kuulem ligd-woogdt wā yaa ligd sēn yākd lagem-taarā ligd-roglis zutu, teedā sēn kuund n sāamdē wā ledb yīnga.

* Beoolse : beoolg yaa d sēn yāt ti tuumd teog yōod woogdē. Yaa ligd sēn yākd yōodā zug n bīngdē ti bōn tōe n wa kēeme. Beoolsā ne kuulem ligd-woogdt wā woogda lagem-n-taarā paoongo;

- ligd-ma wā sebre : yaa ligd-kiti, ligd-bēgendse, kūuni, ledb la sōngr n lagemd taab n yaa ligd-ma.

sēn woogd ligd-ma yaa : lagem-n-taarā sēn wat n lebsd neb b ligd-kiti bōn sēn wat n kē, a sēn wat n kōt neb sōngre.

sēn paasd ligd-ma yaa : nin-buiid kōom sullā pugē, lagem-n-taarā sēn wat n paam sōngr ne ligd-vēeneg bi teedo, ligd-bēgends sā n beē, kūuni la ledbo.

Ligd-ma sebr mamsga

woogre			paasga		
daare	tuumdā sēn yala	ligdā sōore	daare	tuumdā sēn yala	ligdā sōore
94-6-10	ned a 1 yiib sullē wā	w 400	94-5-2	neb a 8 kōom sullē wā	w 3200
94-7-8	masīn-koaadg kūuni, koob ka-rembiisē wā	w 20 000	94-6-4	sōngre, teed raab yīnga	w 2 000 000

- Sēn bīng la teed sōdgr sebre :

sēn bīng sebre : sēn bīng sebrā yaa sebr buud sēn sōngd tī b tōe n tū teedā sēn bīngā yalē la toeeng sēn be a pugē

sēn bīng sebr mamsga

būmbā : Ire				
sebrā limore : 1				
bōn-magdgā : kīlō				
daare	kaset sebre	kōom	yīibu	sēn be
94-2-2	kēesg sebre	w 4400	-	w 4400
94-2-15	yīisg sebre	-	w 400	w 4 000
94-3-18	tī ketē	tī ketē	tī ketē	tī ketē

Teoog buud fāa tara a sebre

* Teed sōdgr sebre

Teed sōndgr sebr mamsga

būmbā : beng-buudu

būmbā zīg bāngre	teedā sōore	bōn-yeng kīlō sōore	bōn-yeng- ligdi	fāa ligdi	koesg sēn be
A 020	30	kīlō 50	w 200	w 6000	
B 67	20	kīlō 30	w 120	w 2400	
E 30	40	kīlō 75	w 300	w 12 000	

Sōdgr yaa teedā sēn bīngā sōdgre. A toga ne soglgo ne nao-kēndr sēn pugdā : teedā fāa sōta yembr-yembr la b gulsdē. Gulsdā b raabā ligdi. Gulsdā sēn meneme, yondā sēn pārsā, teedā sēn sāama, D tōe yeelame tī sōdgrā vaeed n geta sēbā sēn togsdā.

Tuumdā ligd gilli, bilgri, la ligdā nao-kēndre.

a- koperatiif tuum ligd gilli

gom-bilā wekre

Sull buud fāa, a sēn maand tuumd ning fāa, tara tuum-gānegdt yil la a bāng tuum-bāmb fāa ligd sēn yik to-to, a gānegda tuumd fāa ne a ligdi. Tuumd ligd-gill yaa ligd sōor sēn yāke, tī kēedē la yit tuum-gānegdt maaneg wængē, wakat sēn kō pugē.

ligd gill tuumde .

Yaa ligd baobo, sēn na sek tʉm-magdi bi tʉm-gānegdi maanego, sēn sōngd ti b weend ligdā sēn be wā. Ligd gill yaa wa toadgā. A kitame ti d bāng d sēn tōe maan ti ra loog d nug ligdā yiisg wεεngē, yel-bāmbā fāa wiligda ligd-gill tʉmd pānga, sēn yaa lagem-n-taar tʉm teeog a sēn ka tōe gil ye.

- Tʉmd ligd-gill geenda wān-wāna ?

Lagem-n-taarā ligd-zāada segd n sōdga tʉm-noy nins fāa lagem-n-taarā sēn dat n maane, ligdā sēn tōe n tall n tʉm n ta wakat ninga. A segd n tēega lagem-n-taarā raab la a sēn baood a soab yelle.

* A segd n tēra ligd-yits la ligd-kēeds fāa yelle.

* Tēegr sebr segd n gānegame n sig kibayā buk-buka. Ningda ligd-yitsā kεεng a yembre, la ligd-kēedsā me kεεng a to. Lagem-n-taarā tʉm-noyā sōor sā n waoogē, ligd-zāada tōe n gānega tʉmd fāa ne a ligd sōore.

* sēn baasde, segd n geela ligd-kēedsā ne ligd-yitsā la b legl-b ti b zems taaba. Ligd-kēedsā ne ligd-yitsā sā n zem taaba, b yetame ti tʉmdā ligd-gillā nug-gāag zemsame. Ligd-kēedsā sā n yud ligd-yitsā, b yetame ti tʉmdā ligd-gillā rogendame. Ligd-yitsā sā n yud ligd-kēedsā, b yetame ti tʉmdā ligd-gillā kēeda moogo.

-ligd gill tʉm buud toor-toore

D sēn minim n yātē yaa ligd-gill tʉm buud a 3 : ligd-gill sēn kit ti tʉmdā kēnda (beoolg ligdi, tʉmdā biis meng ligdi, a koosg ligdi, la ligd a taaba) , tʉma zīis manegre (yē n yaa ligdā yiisg yēgre) n paas ligdā tʉm a taaba rē wiligda sebr ning sēn gānegd -a lagem-n-taarā sama fāa)

Tʉmd ligd-gill sebr gānegr mamsga

Kurittēng mui-koadbā lagem-n-taarā ligd-ma wā sōor yaa w 134 000. A pugē yaa ligd-ktti wakty kobs-nu-nu (w 500) n be beenē lagem-n-taarā nin-buiid sōor taa 268.

A sēn baood a soab yaa :

1. sōng lagem-n-taarā kēedb ti b paam birgā ;
2. koos kēedbā tʉm biisi .

Lagem-n-taarā kamiyō. Yuum 1996 sēn puug n kē 1997 pugē tuumd sēn na n wa rat la sēn pugdā :

a) Raabo : mui buud (mui paokā) sēn na n bude, kilu 1000 ti kilu a yembr ligd yaa w 56. Enpeka kilu 13400 ti kilu a yembr ligd yaa w 28, Ire kilu 7000 ti kilu a yembr ligd yaa w 25 la tāma a 3, desis boat 10 ti boat a yembr ligd yaa w 1000, mui paok kilu 66 400 ti kilu a yembr ligd yaa w 17, tāand yond 1 000, ti yolg a yembr ligd yaa w 10

b) Zāab yela : tun-tumdba (gardiyē w 5000, koomā yel-geta w 5000) nin-buiidā buud toor-toor ne karenzī (esāas) w.33 308, biru wā teed w 16120, birgā sikr yaood w 1400 ;

d) Mui fukr masīn-paall raab w 300 000 ;

e) Koosgo : bōnbuud kilu 1000 ti kilu a yembr ligd yaa w 57, enpeka kilu 13400 ti kilu a yembr ligd yaa w 29 ; ire kilu 7000 ti kilu a yembr ligd yaa w 26 la tāma a 3 ; desi boat 10 ti boat a yembr ligd yaa w 1080 ; mui-paok kilu 66400 ti kilu a yembr ligd yaa w 19 ;

f) D gūusi : raadensā fāa sūka, yaa SONAKOOR a yembr bal n sakd n bēngend tāma a 2 kilu a yembr fāa zugu, a koosg poore. Rē yīnga a na n ktsa lagem-n-taarā w 26 560 ;

g) Paoong a taaba : ligd-kitse : (lagem-n-tar fāa yaooda w 1000 yuumd fāa) kamiyō wā luwaas yaa : w 105 306

B kota yāmb ti y gāneg lagem-n-taarā tuum ligd-gill sebre.

I Teedā beoolg ligd-gill gēla

ligd-kēedse		ligd-yitsi	
koosgo		raabo	
mui-paoko	w 57 000	mui paoko	w 56 000
mui wā bāas tito	w 388 600	Enpeka	w 375 200
bir pæelga	w 186 200	Ire	w 179 200
Desi	<u>w 10 800</u>	Desis	w 10 000
sēn kē wā fāa	w 642 600	tuumdā yaoodo	<u>w 1400</u>
		sēn yi wā fāa	621 800
sēn dogle			w 20 800

II Koosg ligd-gill gæla

ligd-kēedse		ligd-yitsi	
mui koosgo	w 1 261 600	mui raabo	w 1 128 800
sēn kē wā fāa	w 1 261 600	yond raabo	w 10 000
		sēn yi wā fāa	w 1 138 800
sēn dogle		= w 122 800	

III Zīisā manegr ligd-gill gæla

ligd-kēedse		ligd-yitsi	
kamiyō wā luwaase	w 105360	masīn-fukdga	w 300 000
fāa	w 105 360	fāa	w 300 000
sēn meneme		= w 194 640	

IV Tuuma kēnesg ligd-gill gæla

ligd-kēedse		ligd-yitsi	
ligd-kiitse	w 268 000	tun-tumdba	w 10 000
SONAKAOR	w 26560	biru teedo	w 16120
fāa	w 294 560	fāa	w 59428
sēn dogle		w 235 132	

Tēegre : tuuma ligd zānga

ligd-kēedse		ligd-yitsi	
Teedā beolgo	w 642 600	teedā beolgo	w 621 800
koosgo	w 1 261 600	koosgo	w 1 138 800
zīisā manegre	w 105 360	zīisā manegre	w 300 000
tuumā kēnde	w 294 560	tuumā kēnde	w 59 428
fāa	w 2 104 120	fāa	w 2 120 028
sēn doglāzānga		w 184 092	

b; Biligri

- gom-bilā wekre

Biligrā yaa wa lagem-n-taarā ligd yell foto wakat sēn kō pugē. A tara a tuumd yel sēn get lagem-n-taarā, wala a manesem, a laog fuigr la a vi-noogo.

A manesemā wængē : a kitame ti sebā zāab yaa kepi la ti b tūud ligdā zāab no -gānegdi.

A laogā fuigr wængē : yaa nen-keglem ligda zāab pugē, paoong fuigr baobo, la sēn baood ligd-ning tumdā pugē paoongo.

A vi-noogā wængē, biligrā koes wata ne nīnbuiidā kis-sid kūuni, la lagem-n-taarā nin-buiid yam kōom tumdē wā.

Biligrā sēn baood būmb ning yaa a tōog n kō a nin-buiidā kibay tumdā biis womb wængē, la sēn yūd fāa yaa a tōog n wilig tumdā sēn wom biisā to-to wā vōore (sēn ka yi sōmb bi sēn yi sōmb pugē)

- Biligr maanda wān-wāna

Biligr maaneg segda ne lagem-n-taarā sam la a laog sōdgre. Tog n bānga laogā sēn sōdgā la a ligd sēn zem teka (sēn bīngā, raadensā sēn tar lagem-n-taarā rēnda, a sēn segd n deege, a sēn tar bānkē, a ligd koglgē, ti ketē...) Togame n bāng lagem-n-taarā sam geel sēn kot ligd ninga (a meng ligdē, sōngr sēn deeg pugē, a te-kōatb nugē pengre, ti ketē...)

Tuum-kāngā sā n man n sa, ligd-zāadā sōdgrā seb a yiibā n maan lagem-n-taarā tum biligri.

Sā n dat n wilig biligrā, gānegda sebr n welg-a rot a yiib pusē :

- * goabg roogā yaa laogā ti b boond yē ti biligrā ligd-vēenega, la
- * ritg roogā laogā sēn yitē wā boondame ti biligrā laog sēn be teed pusē

D sēn tōe n yā būmb ninga biligrā ligd-veenegā pugē yaa :

- zīigā -roto, koob tum teedo (masīn-dāmba, wāg-koodse, sarēt rāmba...
-Birū pugē teedo, birga, bōn-buudu, ti-puusdsi, raadense, lagem-n-taarā nin-buiid ligd-lobds reegre, ligd-pengds b sēn kōt lagem-n-taarā neba - ligd sēn be bānkē , ligd sēn be postē , ligd sēn be koglgē.

D sēn tōe n yā būmb-ningā biligrā laog sēn be teed pusē

- Sōngr nins sēn deegā - samā sēn yaood wakat sōor buud toor-toor pugē.

te-kōatbā.

- Sēn paama = ligd-vēenega - laog sēn be teed pusē

A yaa sōma wakat ning laog tumdgā sēn wat n yūd laog sēn be teed pusē.

Bõn n be beene, d sã n mik ti laog sãn be teed pusẽ n yuud laog tumdgã.

Sãn paama segd n bee laog sãn be teed pusẽ bilgr wakat fãa ; (+) bãnd n be a poorẽ

wakat ninga a sãn wat n yaa sõma la (-) bãnd n be a poorẽ.

wakat ninga a sen wat n yaa yooko.

D gũusi : Bilgrã sãn maan daar ningã tog n gulsame.

Bilgr mamsga : mui-koaadb lagem-taar a yembr tũum n kõt sãn pugdã ;

ziig sãn manege w 21 000 000 ; roto w 5 000 000 ; tũum teedo

w 1 000 000 ; biru teedo w 300 000. Sãn bĩngã yaa : bõn-buudu

w 180 000 ; birga w 240 000 ; ti-puusdsi w 100 000 ; kēedbã ligd-lobdt w

400 000 ; sõngr sãn paame w 20 540 000 ; seyenseya samde w 260 000

; te-kõata w 300 000 ; lagem-n-taarã sãn tar a koglgẽ w 120 000 la sãn

be bãnkẽ w 180 000. Raadens n tar lagem-n-taarã w 50 000.

Ad bilgri; ligd-gæendã sãn segl n digle;

Lagem-n-taar tũum bilgr yuum 1990-12-31

laog -tumdgã	ligdã sãn yik to-to		
- kũulem ligd-woogdt zĩiga	21 000 000	- toorẽ ligdi	400 000
roto	5 000 000	nin-buiidã ligd-kutu	
tũum-teedo	1 000 000		
biru teedo	300 000		
tar n tumdẽ wã ligdi		ligd sãn yi keenga	20 540 000
bõn-buudu	180 000	sõngr sãn paame	260 000
birga	240 000	seyenseya sama	300 000
ti-puusdt	100 000	te-kõtba	
sãn tum ligdi raadens			
sãn be	5 000		
bãnkẽ	180 000		
koglgõ	<u>120 000</u>	sãn paam yuumdã	<u>6 670 000</u>
	28 125 000	pugẽ	28 170 000

La y bãng ti te-kaosdsã sãn guls biligrã sebr pugẽ wã yaa b ligd-zutu ; Rat n yeelame ti yaa teedã ligd taku b sãn yãk teedã sãn kiid n debdã ligdi.

d. Tuumdā fāa ligd nao-kēndre

- gomdā wekre

Tuumdā fāa ligd nao-kēndr wiligda ligd sēn yiisi, la ligd sēn kē tuumdā maaneg wakato, la rē tara sasa. A sōngdame ti b bāng sēn paam tuumdā pugē.

Rēnd segdame ti b gāneg tuumd ligd nao-kēndr sebre, sēn na yul n bāng tuuma sēn maana kōo lagem-n-taarā yōod bi b pa kō-a.

- Tuumd fāa ligd nao-kēndr maanda wān-wāna

Yaa sēn na n wilig lagem-n-taarā yel-bedā, la a teedo, la b gāneg-a sebr zugu

Seb-kāng yaa sēn weend rot a 2 pusē :

Goabg roogā pugē, d ningda zubbā fāa. Yaa ligd sēn segd n yiis

Ti tuumd tōog n maane. La tuumā teed sēn be wā ne rotā ligd ka segd n naag ye.

Yel-bedā buud toor-toor la woto :

- sēn bīng rēnem = bīngr sēn da be tuumdā singr wakatā ligd la teed nins sēn tall n tum lagem-n-taarā tuumdā.

- wakat kāng raabā : yaa teed-nins toor-toor sēn paam wakat kāng pugē wā ligdi

- yel a taabā (nebā yaodo : kiuug ligdi) lampo la yaood a taaba, tuumā ne teedā la ying tuuma, rikr la kēn buud a taaba, laogā zāab ligd-bāonega, laogā yell gesg ligd-bāonego, kuulem ligd-woogdi wā ligdi ne beoolsā.

Teed buud toor-toorā (teedā yaa tuumdā sēn kōt būmb-ninsā) la woto :

-tuuma baasg wakat bōn-bingdsi : bōn-bīngds sēn kell tuuma saab wakatā ligdi ;

- tuumdā wakat koosgo = teedā sēn koos raagē wā ligdi ;

- ligd-kēeds a taaba.

Sā n dat n paam ligdā nao-kēndr sēn kō būmb ningā, kēeda teedā ligd pugē n yāk b zubb fāa ligdi. Sā n mikame ti yel-bedā ligd yūda teedā ligdi d yetame ti lagem-n-taarā paama bōne la sā n mikame ti teedā ligd yūda yel-bedā ligdi, d yetame ti lagem-n-taarā paama yōodo.

Makre : wala koob tuum-bil sã n kõt sãn pugdã :

sãn bĩng reenem w 2000

raabo : birga w 2000, bõn-buudu w 100, tuumdã sãn kõ a soaba w 3 000.

Nebã yaood ligd yika w 1 600, lampo la yaood buud a taab w 600, tuuma, teedo la ying tuuma w 300, so-toak ligd w 600, laogã zãab ligd-bãooneg w 100, rogls sãn segd n kis w 80, kuulem ligd-woogdi w 400

Yaoolem bõn-bĩngdg w 600

Tuumdã sãn wa ne yaa : koosgo, w 6 800, yol-vuudo, w 400

Tuumdã te-rats a taaba, w 840 n baasd yaa ligdã wængẽ yel w 100.

B kota yãmb ti y gãneg lagem-n-ta-kãngã ligdã fãa nao-kẽndr sebre.

Tuumd ligd gæel nao-kẽnd-kaseng mamsga

zũbo	a ligdi	teedo	b ligdi
sãn bĩng rēenem	w 2 000	sãn bĩng yaoolem	w 600
raabo			
birga	w 200	koosgo	w 6 800
bõn-buudu	w 100	koosgo	w 400
koaadb sãn paame	w 3 000	yol-vuudo	
zũb a taaba			
nebã yaoodo	w 1 600	teed a taaba	
lampo la yaood a taaba	w 600	te-bãoonego	w 840
tuuma,teedo,ying tuuma	w 300	ligd a taaba	w 100
so-toak ligdi	w 600		
laog zãab ligd-bãoonego	w 100		
ligd yel a taaba	w 80		
kuulem ligd-woogdi	w 400		
tuumdã sãn kõ	<u>w 240</u>		
fãa	w 8740	fãa	w 8740

Seb-vā-neng a naas soaba : Koomā yaoodo

a. gomdā wekre :

Yaood-kāng yaa ligd sēn segd n kīse, koomā sēn tar n tumd koobā zīisē wā yākr yīnga. yē yaa koadā sēn kōt sōngr tumdā kēnd la zīigā pāng woogr yīnga.

Koomā yaood ya bōn-tægdg kaseng koobā zīig zāab la a manegr yīnga. Yaa koomā yaood yīng la lagem-n-tay kēer tōe n paam yōodo, ti bala koomā sēn tōe n yao ne teed a taab yīng sōngd-b lame, ti yaa rē la b koosgā yēgre. Leb n yaa koomā yaood n sōngd lagem-n-taar t'a tōog n paam a soog-m-meng a ligd wængē, bal yaa rē la tumā ligd menga.

Rē yīnga, koomā yaood sā n ka kēedē, rē tōe n waa ne lagem-n-taar lūise. woto yīng n kit ti b tog n zā koomā ligd neer t'a luglgā me zems koadba nugu.

b) koomā yaood sēn geend to-to

koomā yaood geend n zemsame, sēn na yīla :

- ti yaoodā zems ne zī-koadgā yalem,

- ti yaoodā tōog n sōng ti b paam kuurā wā zāab ligdi

Sēn segd n tēeg būmb nins yell koomā yaood gæel wakat yaa :

- zīigā manegr ligdi ;

- yuumd pugē ligd-woogdt sōore (sēn tong yuum 20 pugē ligd-woogdt) ;

- zāabā fāa yuumd pugē ligd sōore (t'a rikd yuumd pugē ligd-woogdt wā w 2, wakiy 20 zugu)

- zīigā sēn manegā yalem sēn zem tska.

yel-bāmbā sēn sōdgā kōt-d la koægg ning sēn pugdā :

koom yaood ektaar fāa pugē yaa :

KYH = zāabā yuumd pugē ligdi

zīiga sēn manegā yalem

d) Yaoodā reegr nao-kēndre

Koadā meng a toor n kit gurupma wā seb-gund ligdā. Ned a to ka be koadā ne lagem-n-taarā seb-gund suk ye.

Rē kitame tɪ d tog n yāk koaadb kēer tɪ b get koomā yaood reegr yell la b kōt-b būmbu. Rē tōe n songame tɪ ligdā kōom yɪ neere.

e) koomā yaood sēn tar n maand būmb ninga

Lagem-n-taarā ka segd n kalem koomā yaood ligd ne ligd a taab ye (birg koosg yōodo, lagem-n-taarā nin-buiid ligd-lobdt, tɪ ketē...)

Ligd-kāngā ka segd n yɪ lagem-n-taarā ligd-yiids tuum wɛɛngē ye. Koomā yaood ligd tara a tuumd takɪ. Ligd-kānga daar fāa kūrā zāab la kēnd yīnga. Rē n so tɪ ka segd n dɪk ligd-kāng n kalem ne lagem-n-taarā tuum a taab ligdi. D segd n baa ligd bīngr zīig bānkē wā koomā yaood ligd bīngr yīnga. Ligd-kāng sēn tōe n tall n maan yaa zīigā zāab la a bōn-yood a taab manegre.

Zí-waandt koperatiif sēn ka pukd a meng baasg yaa a luuse.

Seb-vā-neng a 5 soaba : Koperatiif sēn get a meng tuum yōgengo a noy tūubu, la a ligd zāab yell maanda wān n mag a meng tuum n gese ?

Ad roog sēn wilgd koperatiif sēn get a meng tuum yōgengo, a noy tūubu, la a ligd zāab yell sēn tōe n mag a meng tuum to-to.

yōgengā buka	Yōgengā teed sēn tōe n sōng magbā	sēn be		sōma	sōma bilfu	ka sek ye	ka sōma ye
		n ye	ayo				
lagem-n-ta pēbre gur-pema vilazoa	<u>Seb sēn ya tilae</u> - kēedbā sōdgr sebre - ligdā sōadg sebre (sēn kē ne sēn yi wā fāa tōe n wilgame) - sek la tigsg sebre - sullā pugē vum noy sebre, mi-m-tiir sebre						
lagem-n-ta bigemde koperatiif	<u>sul la seb sēn ya tilae :</u> - mim-m-tiir sebre - viglg seba - sullā pugē vum noy sebre - koperatiifā kēedb sōdgr sebre - sull taor dāmb sēn get sebā ne nebā zāab sōma - tuum sags-sula - bolok zu-raad dāmba - segtær zu-raad dāmba - ligdā sōadg sebre ne roglse - ligdā sōadg sebre sēn ka tūud ne roglse - segsā sēn gānegā, fāa tōog n maana tuuma sasa (100%) - segsā sēn gānegā, pusuk n tōog n maan tuumā sasa (50%) segsā sēn gānegā, naas n puttr n tōog n maan tuuma sasa (25%) - segsā sēn gānegā, sēn tōog n maan tuuma sasa paoga naas-n-puttre; - segsā fāa koes seb sēn pidi (100%) - segsā pusuk koes seb sēn pidi (50%) - segsā naas-n-puttr koes seb sēn pidi (25%) - segsā sēn paog naas-n-puttr koes seb sēn pidi						

<ul style="list-style-type: none"> - koperatiifā kēedb fāa wata scgsā (100%) - koperatiifā kēedb pusuka, bi sēn yud rē wata scgsā - koperatiifā kēedb sēn paoog naas-n-puotr wata scgsā - tigs-kāsensā sēn gānegā, fāa tōog n maana tuuma sasa (100%) - tigs-kāsensā sēn gānegā, pusuka, bi sēn yud rē tōog n maana tuuma sasa - tigs-kāsensā sēn gānegā, naas-n-puotr n tōog maan tuuma sasa (25%) - tigs-kāsensā sēn gānegā, sēn paoog naas-n-puotr tōog n maana tuuma sasa - koperatiifā kēedb fāa wata tigs-kāsensā (100%) - koperatiifā kēedb pusuka, bi sēn yud rē wata tigs-kāsensā - koperatiifā kēedb naas-n-puotr wata tigs-kāsensā (25%) koperatiifā kēedb sēn paoog naas-n-puotr wata tigs-kāsensā - tuuma teed sebr sēn pids zānga - tuum teed sebr sēn ka pids zānga - ligd sēn kō samd sebr sēn pids zānga - tuuma teed sēn kō samd sebr sēn pids zānga - ligd samd yaoob sebr sēn pids zānga - ligd samd yaoob sebr sēn ka pids zānga - tuum teed samd yaoob sebr sēn pids zānga - tuum teed samd yaoob sebr sēn ka pids zānga 						
<ul style="list-style-type: none"> - koperatiifā kēedb fāa mii seber (100%) - koperatiifā kēedb pusuk mii sebre (50%) - koperatiifā kēedb naas-n-puotr mii sebre (25%) - koperatiifā kēedb sēn paoog naa-n-puotr mii sebre - sama fāa lebsame (100%) - sama pusuka, bi sēn yud rē lebsame - sama naas-n-puotr lebsame (25%) - sama sēn paoog naas-n-puotr lebsame 						

Sā n ya n-ye, ningda : y

Sā n ya ayo , ningda a

Sā n yaa sōma wusgo, ningda : s.w

Sā n yaa sōma bilfu, ningda : s.b

Sā n ka seke, ningda : k

Sā n ka sōma, y ningda k.s

Sēn be rotā pus vōor la woto, a Mise Silvē Korg sēn wegs n wiligi.

Ko-waandmā sullā sōng-n-meng sebre sēn yaa ningetg b tuum kānsa wildg yīnga.

- sullā neb wum-taab vuum sēn yaa to-to
- nebā la b tuumā siglg sēn yaa to-to
- ligdā koglg sēn yaa to-to
- sullā tum-tumdb sebr minem pāng tek sēn yaa to-to

Walla ning-getg sēn wilgd yāmb y nin puugā, seb kāngā me wilgda yāmb būmb ning fāa sēn paoge bi sēn yaa kegr sulla tuum a naas d sēn sōdg b rāmb d sebrā singrē wā.

Moos maana b yel-būnd n yet ti ningetg sāoa tūud-n-ta-yaalga.

Sullā tuumā widg sōng-n-meng seb kāngā wilgda tōnd widgā na-kēndr sēn yaa soaba.

Kaanē, widgā sebr tikda tuum-zut a naas d sēn sōdg sebrā singrē wā; d tēeg d mens yesa.

Pipi soaba : sullā neb wum-taab vuum sēn yaa to-to

a yiib-n-soaba : nebā la b tuumā siglg sēn kēnd to-to

a tāab-n-soaba : ligdā koglg sēn yaa to-to

a naas-n-soaba : sullā tum-tumdb sebr minem pāng tek sēn yaa to-to

Widgā tik fāa zugu, d maanda wēn-wēna ? Yaa ne sukr dāmb sēn be seb kāngā pugē la sulla ned fāa tōe n wid tumdā wala sēn segde. Tuuma widg tik fāa zug sukr dāmb la woto :

pipi tuum-zugā sukr dāmba :

d segd n deng n bānga sullā noy seb la b mi-m-tiir seba fāa sā n beeme bu ? yaa tik-to-paam-pāng sēn yaa Burkina Faso fāa sullā tik rogem sebrā n wilgd seb kāns sēn yaa b rāmba.

Sul paal la sul kud tuum seb sēn segd n beē la woto :

-sullā viglg noy goosneer sēn mi-tiir sebre (estati wā)

- sullā zems-taab noy sebre (reglema ānteriyער)

- sullā mi-m-tiir sebr sēn yaa sul paal rēnda (agerma)

sul-paalā paamda seb kāng hokomsārya

- Sullā mi-m-tiir sebr buud a to sēn yaa sul kuda rēnda.seb kāng yaa ministr tuuma soog zak pugā n kōte; yaa koobā ministr a toor nug-tikr n be be n kōt kaset ne sebrā tōog sēn yaa soaba

- sullā ligd kōom, a yiib sebre; ligdā seb roglse
- sullā sēg-taab sebre (tigs bāooneg ne tigs bēda)
- sullā arzek sēn be fāa sōdg sebre (kaye ēnvāntēer)
- sullā ligd-vēeneg pengr sebre (kaye keredi)
- sullā arzek koeems pengr sebre (ki bi mui pengr sebre)
- sullā ligd-vēeneg sam lebsg sebre
- sullā arzek sam lebsg sebre

D sā n ges n mik ti sebā fāa beeme, d togd n bānga sebā yembr-yembr fāa zāab sā n yaa sōma (koesā sā n gulsda wakat fāa bi pa gulsde)

Sullā sā n tar tūma seb gill fāa d yetame ti yaa sōma wusgo.

Sullā tūm seb sēn be sā n yūda seba fāa sēn segd n beē wā pusuka, d yetame ti sāowā me bala.

Sullā tūm seb fāa sēn be sā n paog sōor sēn yūd seba fāa pusuka, yaa yooko.

Sullā suk a meng n gese goosneer mi-tiir noya sebre ne sullā zems-taab noyā vōor wumb ne nebā yaa sōma bui ? Nebā tūda no-kāns b tūma fāa pugē bui ? Leokr dāmbē wā, neb koabg pugē koabg sā n pēge, yaa sōma wusgo.

Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sā n pēge, yaa sōma.

Sukr fāa ne koabg zugu, pēgdbā sā n paog neb 60, yaa yooko

Sullā suk-a-meng n gese, nebā wata sēg-taaba buud fāa neer bui (sēg-taab bāooneg la bēda ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabga fāa sā n pēge, yaa sōma wusgo.

Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sā n pēge yaa sōma

Sukr fāa neb koabg zugu, neb sōor sēn pa ta 60 sā n pēge, yaa yooko

Sullā suk-a-meng n gese, sullā taor dāmb biru wā tūmda me n tūud noyā seb sēn sagle ? neb kēer sā n wa lu tudgr pugē, biru wā tūda sibgrā soy bui, a pa tūudi ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabgā fāa sā n pēge, yaa sōma wusgo

Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sā n pēge, yaa sōma

Sukr fāa neb koabg zugu, neb sōor sēn pa ta 60 sā n pēge, yaa yooko

Sullā suk a meng n gese, sullā arzek zāab yaa vēeneg bi lik ne sullā nebā ? sullā tigsda neba wakat kēer n wilgd kēer arzeka zāab b vōor bui ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabgā fāa sā n pēge, yaa sōmā wusgo.

Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sā n pēge, yaa sōma. Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sā n pēge, yaa yooko

Sullā suk a meng n gese, tuum-n-taara yam sullā pug yaa sōma bu ?
bolok dāmbā, sektær dāmba, zoon dāmbā, tēnsa neb toor-toor ne taab
wum-taab vūma tuuma pugē yaa sōma bu ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabga fāa sã n pēge, yaa sōma wusgo

Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n pēge, yaa sōma

Sukr fāa neb koabg zugu, neb sēn pa ta 60 sã n pēge, yaa yooko

Tuum-zug a yiib soaba sukr dāmba

Yaa modgr ne sullā neb fāa ti b bāng sulla sēn siglg to-to ti tuumdā tōog
n kēn neere. Tuumdā minim la wum-taab sã n beē, sull sigl-sōng makr
yaa woto :

Sullā tara biru sēn yaa sullā taor dāmba. D tēeg n bāng sullā biru sã n
vota me bi kōo wa rog-n-mik naam biru wã teelg yīnga, sul-bāaneg n
togd n beē n sōngd biru wã ti tuumda ra kill ba a ye. Sul-bāooneg kãns
boondame ti :

- koomā puu-n-zems-sulli

- na-saar birgā, mui-buudu, ti-puusdma la būmb a taa sēn na n kō
koaadbā sulli

- ko-waandmā tuumā biis fāa raag baob sulli

- rūmsā gōod-yaarā gidgr sull bāoonega koglg yīnga

- muyā, beng-zēbā, la zē-biis a taaba me bāng-b-zislem sulli (peesgo)

- buud goam yōod sulli, neba sebr zulem digb yīnga, ti ketē.

D sã n ning sullā biru neb kēnga, sulla suk-a-meng n gese biru wã teelg
sull bāooneg d sēn sōdg yīngrā beeme bu ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabgā fāa sã n yeel ti n-ye, yaa sōmā wusgo

Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n yeel ti n-ye, yaa sōma

Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sã n yeel ti n-ye, yaa yooko.

Sullā suk-a-meng n gese bāoogā pugē tuumā puya wen-wēna. Bolok
rāmb bi ? zoon rāmb bu ? Sektær dāmb bi ? Segōndær rāmb bu ?

Koomā puib puya ray bu ? Lagem-taab tuum beeme bu ? sullā tūuda
kooba tuum na-kēndr tū-ti-yi neer sor bu ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabgā fāa sã n yeel ti n-ye, yaa sōma wusgo.

Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n yeel ti n-ye, yaa sōma

Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sã n yeel ti n-ye, yaa yooko.

Sullā suk-a-meng n gese, nebā wata seg-taab tigsis sōma bu ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabga fāa sã n yeel ti n-ye, yaa sōma wusgo

Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n yeel ti n ye, yaa sōma
Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sã n yeel ti n ye, yaa yooko.

Tuum-zug a tāab soaba sukr dāmbā

Sullā suk-a-meng n gese, ligda zāab seb fāa beeme bu ?

Sēbā zāab yaa sōma bu ? tēegr yīnga, d leb d widgā sebr singrē, ti sēba
gil fāa sōgda beene.

Sukr fāa neb koabg zugu, koabga fāa sã n yell ti n ye, yaa sōma wusgo
Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n yeel ti n ye, yaa sōma
Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sã n yeel ti n ye, yaa yooko.

Sullā suk-a-meng n gese, bānk rāmba toor-toor pugē sullā tara ligd-
bīngdim bu ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabga fāa sã n yell ti n ye, yaa sōma wusgo
Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n yeel ti n ye, yaa sōma
Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sã n yeel ti n ye, yaa yooko.

Sullā suk-a-meng n gese, koomā lig yen-yen tara bīngr zīig bānk pugē
bu ? sullā bānkē ligdā paasda wakat fāa bu ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabga fāa sã n yell ti n ye, yaa sōma wusgo
Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n yeel ti n ye, yaa sōma
Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sã n yeel ti n ye, yaa yooko.

Sullā suk-a-meng n gese, yuum-sar fāa, seb sēn wilgd ligda pāoong soy,
a yiib soay , a bīngr soay, sullā sēn tar kēeng sam soay, sullā arzek-
kōeems sēn be la sēn yi soay beeme bu ?

Sukr fāa neb koabg zugu, koabga fāa sã n yell ti n ye, yaa sōma wusgo
Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n yeel ti n ye, yaa sōma
Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sã n yeel ti n ye, yaa yooko.

Sullā suk-a-meng n gese, sullā tara tuum a taab sēn pa koobā, ti kēesd
ligdi la paōong a taab bu ?

Makre : tum-dooq bitig, mansin werdga ti ketē
Sukr fāa neb koabg zugu, koabga fāa sã n yell ti n ye, yaa sōma wusgo
Sukr fāa neb koabg zugu, neb 60 sã n yeel ti n ye, yaa sōma
Sukr fāa neb koabg zugu, ned sēn pa ta 60 sã n yeel ti n ye, yaa yooko.

Tuum-zug a naa soaba sukr dāmba :

Sullā suk-a-meng n gese, buudā goam zāmsg karen-dooq beeme sēn
yaa sulla meng soolem bu ?

sullā tuumtuumba fāa soka, ānd n mi gulsg la kaorengo . Pagb wāna ?
rap wāna ?

Sulla biru neba fāa mii sebr bu ? b pusok n mi sebr bu ? sēn pa ta b pusok n mi sebr bu ?

Sukr fāa leokr dāmb sā n wilg ti neb 100 zugu koabga fāa mii sebre, yaa sōma wusgo

Leokr dāmba sā n wilg ti neb 100 zugu yaa neb 60 n mi sebre, yaa sōma leokr dāmba sā n wilg ti neb 100 zugu sēn mi b sebr pa ta neb 60, yaa yooko.

Ko-waadmā sull yalē bāngr gēel kumbgo

Tuum-zug fāa zugu, sōd-y leokr dāmba toor-toore sōor sēn yūda wā wilgda sullā yalē

pipi soaba yaa sōma wusgā leokr dāmb sōor sēn yūda, wilgdame ti sullā tuum yaa sōma wusgo, tuumd ning zug sukrā sēn maana.

Yiib-n-soaba : yaa sōma wā leokr dāmb sōor sā n yūda, wilgdame ti sullā tuum yaa sōma, tuumd ning zug sukrā sēn maana

Tāab-n-soaba : yaa yookā leokr dāmb sōor sā n yūda, wilgdame ti sullā tuum pa sōmb tuumd ning zug sukrā sēn maana ye; sullā biru tōyā wakat kāng n bool sullā fāa neb tigs-kasēnga, ti b bao yellā tum twille. Tigs-kasēngā sā n na n wa maane, sullā biru tōe n bōos-a koob ministr soog zaka rāmb ti b wa sōng-b ne manegre. Sullā tara sor n bōos neb a taab sōngre b sā n mii ti ninkāens me tara b sōngrā minem pānga.

Vēneg-n-paasg koēega :

Seb-kānga gulsa ne buud goam a yiib bal na-nanda

pipi soaba : sebrā bee ne moore

yiib soaba : sebrā bee ne nasaarende

Sēn na n kit tuumd widg sōng-n-meng sebrā tuumd yi sōma, neb 100 zug fāa, sukrā togd n zemsa neb 20 wall 25 bala.

biru wā sā n kumb gēela n sa, a boonda tigs kasēnga, n wilg neba biru wā fāa kumbgā biisi la b sōng-taab n bao zu-loeesā tum tao-tao.

D ning d yamē : D sā n sōd yārga (taablo) fooll fāa pigsī, d tōe n bānga koperatiifā tuumā sēn yi sōma zīis ninsi, la b sēn ka yē sōma.